

Universal Declaration of Human Rights - Kasem

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

LOGO BAŃA TIGISIM NABIINA NWE-LAO WADE

PULIM

De na se we nabiina nwea de logo baŃa chega chwoŃa wade maama kugu zege logo maama wopwolo, de chega de yezura baŃa ne.

De na se we de na ba tge chega chwoŃa to mo jaane nikantgo de tigura de popora ko twi nabiina laŃa ne, ye nabiina maama yaa lage se wopwolo de yezura yaa taa wora.

De na se we nno maama taa tei o tete se tigura de popora ye taa wora, fefeo de peenem nwaane, se wade sem ja kuri.

De na se we teene maama taa jege wolim, de ni seem de mimra.

De na se we "UN Charter" tno kom paŃe ko se wade sem nwea wolim nwaane se baara de kaana taa ye bedwe logo ywonni de wopwolo de yezura nwaane.

De na se we UN Tigisim teene dem maama ke nimra se chega chwoŃa wade sem ja kuri nabiina zula de wopwolo nwaane.

De ta na se we ko yaa lamma lanyerane se de ni wade sento kuri se ko ja wopwolo de yezura ko ba logo baŃa.

De Laam wo se we

"General Assembly" dem pe

Logo BaŃa Tigisim Wade sem se ko taa ye won-kolo kodoo na wo woli ko ja wopwolo de logo fagem de yezura na wo pa nabiina nwea taa jege kuri logo baŃa maama ne to.

Wadaa 1

Ba loge nno maama se ba taa ye bedwe mo ba nwea de ba chega seini, ye fefeo teira kta. We pe ba swa de boboŃa mo se ba taa ye nubi daane ye ba jege da nwaŃa.

Wadaa 2

Logo baŃa tigisim wade sem pe chwoŃa se nno maama taa jege chega chwoŃa na wo pa ba nwea taa jege zula to. Wade sem ta we ba ba fee nabiinu o chega chwoŃa ne naa ba cheese o dwi o yetana, o logo lane, o we jno naa o boboŃa nwaane. Wade sem ta we ba ba jege se ba taa cheese nno we o ye baaro naa kaane, kwoo o jejegero naa ba na loge o me to nwaane.

Wade sem ta tage se woli da we popora ba jege se ka taa wora nabiina laŃa ne ba teo politiksi naa ko wade naa ko na ye kolo to nwaane. Naa ba ppre nno we o wonji teo kolo ta na wo vere ko tete to nwaane.

Wadaa 3

Ko ye nno maama chega chwoŃa mo se o taa nwe ye fefeo naa foonee teira.

Wadaa 4

Wadaa kam we nabiin-yeiku naa kabe totona naa kabe pipio daa ye taa wora logo bana ne.

Wadaa 5

Ba ba jege chwonja se ba pa nnono yaare cham yerane ko na wo manje se nabiinu yaare tei to.

Wadaa 6

Nnono maama ye nabiinu mo o ze pan o wo me maama logo bana yoba. Logo bana wade sem maama yiga ne, wadaa teira na wo ta we o dae nabiinu.

Wadaa 7

Nabiina maama ye bedwe mo wadaa yiga ne. Wadaa choo nnono maama mo; ka ba ppare nnona ka yaga. Ka kwoli nabiina maama mo se wolo wolo ye cheese o dwon.

Wadaa 8

Nnono maama wae o san nnono o dwon kaste delo maama wone nenene ko tu na ke o chage teo kom wade selo na pa nnono wom njwea ywona to.

Wadaa 9

Ba baa wane ba ja nnono yoo yerane ba gare ba ke o peena diga naa ba zeili o o teo ne pa o vo zoora te-gaa ne.

Wadaa 10

Ba na jaane nnono fee wora se ba di o sareya kaste ne lanyerane ko manje de teo kom wade na tinji tei to ba ni o seene o chage naa o wo chage.

Wadaa 11

1. Ba na jaane nnono we o chage o manje waarem ba na wo di o bora tata ba ba jege chwonja ba te we chage fee wora se ba pa ko tu chwonja se o ja lya de sareya tiina se ba woli o se ba di taane dem kaste ne.

2. Ba baa wane ba ta we nnono yaa ke o chage naa ba ta we o ve se o yaa ke kolo na manje keim chega chwonja ne to, ye ka manja ne wadaa yaa teira ko njwaane. Ko kwaga ne tata ba baa wane ba pa nnono waarem na dage de dwoi waarem delo dwi o deim yaa na wo jwon o na chage manja kalo to.

Wadaa 12

Ba ba jege chwonja ba daane nnono yoo yerane o bobonja keiri seini, naa o diga tiina, naa o sony de o pwola totona seini. Ba nam ba jege chwonja ba ke o kekeo kolo na wo chage nnono wom yu to. Wadaa kanto choo nnono maama mo o kekeo maama seini, ye daanem teira.

Wadaa 13

1. Nnono maama wae o beiri o bobonja na lage tei ye o zoore o bobonja na lage me maama to, o teo ne.

2. Nnono maama wae o nwon teo de teo, naa o tete teo ne o beiri o vei teo kodwon ye o jwoora.

Wadaa 14

1. Nɔ́no wolo maama na ne chem o teo ne, o wane o duri o vo o taa zoore sateene dedwonna ne o wopwolo de yezura njwaane.
2. De ko de, o cham dem na dae nenɛene politiksi laɲa ne ko wo taa chamma se o duri o nwonj. O na chɔge teo kom wade ge mo naa o kekeo kom na wo de UN wade sem na maɲe tei to sateene dedwonna baa se de jwonj o mɔle mɔle.

Wadaa 15

1. Nɔ́no maama jege teo, o na nwonj me.
2. Ba baa wane ba zeili nɔ́no o teo ne, naa ba fee o se o ye leiri teo o bobonja na lage tei to.

Wadaa 16

1. Baara de kaana na bege ba ti to wae ba di daane ye ba yetana, naa ba na nwonj tekolo, naa ba na tɔge Wechona kalo dwi to baa wane ko cheinji ba se ba ye di daane ba la sɔɲɔ. Ye ba kadiri seini ba maama ma daane, ba zora de ba njwea seini, ye ba wae ba yage daane maɲa de maɲa, ba tete bobonja na lage tei.
2. Kadiri wio ye baaro de kaane tete yerane na se se ba zo daane, ye ko dae we nɔ́no mo fee ba to.
3. Sɔɲɔ tiina - baaro de o kaane de o bu - mo ye sayu kugu takeiri wone. Konto njwaane tekeiri dem de teo kom maama jege se ba taa ni ba baɲa ne mo, ba taa choo ba wolwanno maama wone.

Wadaa 17

1. Nɔ́no maama wae o jege o tete nyɔ́ne wonno, naa o de o badwonna wae ba tei wonno daane.
2. Ba baa wane ba vere nɔ́no wonno naa ba pa se o ye taa lage wonno.

Wadaa 18

Nɔ́no maama wae o bonj o na lage tei. O wae o ke o bobonja keiri, o wae o tɔge Wechwona kalo dwi o na lage to; o nam ta wae o leiri o Wechwona naa o bonjem o yerane naa o de kɔgɔ, ye o bere nɔ́na Wechwona kam o taane de o totonja seini.

Wadaa 19

Nɔ́no wae o njɔ́ne o bobonja na lage tei. O wae o te kolo maama o na bonje o yu ne, ye nɔ́no ba jege chwonja se o cheinji o ni. O wae o beiri labaare o bobonja o daare o pae labaare dwi maama labaare tɔ́nno de walese bam maama wone se de jage jei mamma.

Wadaa 20

1. Nɔ́no maama wae o tɔge o zoore assemble naa tigusim dwi maama na ye yezura tigusim to.
2. Ba baa wane ba fee nɔ́no se o zo tigusim delo o na ba lage to.

Wadaa 21

1. Nɔ́no maama wae o tɔge o di o teo gɔ́mente paare; o nam ta wae o tɔge o voti o kuri nɔ́na o ke gɔ́mente dem wone.
2. Nɔ́no maama wae o jwonj wolim delo o teo gɔ́mente na jege de woli de nɔ́nbia maama to, ko ma da ko ma da.
3. Gɔ́mente maama dam wo taa tɔge de nɔ́nbia kwora na we tei to mo. Nɔ́nbia bam kwora kam mo yei ni ka bere nɔ́nbia bam na wo kuri ba gɔ́mente dem paare tiina tei to. Kurim dem jege se ko de voti laɔ naga mo, se nɔ́no

maama voti o boboŋa na laga tei to, ye se ko de voti wadaa kam naga chekke.

Wadaa 22

Nɔɔno maama teo gɔmente jege se de taa choo o ɲwea laŋa ne de de dam, de de naduni dedaane de na jege nimɔɔ tei de sateene dedwonna to se ko pa nɔɔno wom ɲwea ja kuri se o wane o ji nɔɔno lanyerane.

Wadaa 23

1. Nɔɔno maama wae o ke totonj; o wae o kuri o boboŋa na de totonj delo, ye fee wora se totonj dem taa jege kuri na pa o ywonni de wopwolo ye o ba lia we ba wo zan ba le o totonj dem ne to.
2. Nɔɔno maama ka, ye ko ba chuli o na ye wolo dwi to, jege se o taa jwon ɲweo na mae de o totonj dem dam na mae tei to mo.
3. Wolo maama na toŋa ko manj se o ɲweo taa ye zegere se ko wane ko ni o tete dedaane o diga tiina lanyerane. Ko ta manj se o taa ne fee o totonj jei ne.
4. Nɔɔno maama wae o tɔge o zoore totonj jei tigusim yalo na wo woli o o totonj laŋa seini to.

Wadaa 24

Nɔɔno maama jege chwonja se o taa jege sio de sio manja, dedaane hawase bagera o na o ke totonj jei ne to; ye o ta wae o jwon daa bem wone o jeini sɔŋa ne o sia ye ba baa le o ɲweo wone.

Wadaa 25

1. Fee wora se nɔɔno maama taa ɲwe ɲwea na jege kuri ye ka ywoma ka pae o tete de o diga tiina to. Ko manje se wodiiru, zora jei, assibita na ni yezura seini to dedaane won-telo maama na wo woli pa se ɲwea taa ywoma to taa wora. Fee ta mo wora se wolim taa wora ko pae nɔɔno maama neneene o na ba toŋa, o na weela, naa o na jigi nabwom jaweo ɲwaane, o na ye badeim naa kadeim, o na kwe naa nɔɔno na ye zore tu, o ware se o ni o tete banja ne.
2. Fee wora se ba taa fage ba ni niina de bia banja ne lanyerane. Bu maama, o jege kwo yoo o ba jege kwo yoo, ko manje se ba ni o baje ne mo ba woli o se o ke nɔɔno.

Wadaa 26

1. Nɔɔno maama jege choŋa se o ke sikuuli. Sikuuli veija, ko zege prameiri sikuuli ko vo yi Junia Sekondeiri Sikuuli, wo taa ye zɛɛra mo, ye ko ta ye fefeo mo se bu maama vo sikuuli se ko yi konto. Tɛkenekal Sikuula de totonj berem sikuula neneene Kɔleja de wo taa wora se balo na wo vo da to vo. Univesiti de sikuula kamuna yadwonna de wo taa wora se balo na paase ba tɛsa lanyerane to vo.
2. Sikuuli veija naa tɔn-yeino ye se ko pa nɔɔno swa mo poore se o wane o lɛre kolo maama na lana ko pa nabiino se ko ja wopwolo de yezura ko ba to. Ko jege se ko ja nimɔɔ de badwonjo mo ko ba de sateene logo banja ne, de nabiina dwi maama de wejɔna dwi maama se ko zeini logo banja tigusim totonj dwi maama na woli logo maama yezura to.
3. Tiina jege chwonja se ba kuri ba na wo taa lage se ba bia zamese tɔnɔ sikuuli delo dwi wone to.

Wadaa 27

1. Nɔɔno maama wae o tɔge o ke o nabaara kekeo o na lage tei, de keina yadwonna, de "Science" na jaane wodonno telo maama ko ba nabiina jirim naa wolim ɲwaane to.

2. Nɔ́no maama na popone o tɔ́nɔ o na yei kolo maama logo lam nwaane to, fee wora se ba zeini naa ba woli o se o ne ko maana.

Wadaa 28

"United Nations" nia yanto ye se ko pa nabiino maama logo banja wolim, de wopwolo de yezura mo.

Wadaa 29

1. Nɔ́no maama jege fee totona se o ke o na zoore takeiri delo maama ne to se ko pa se o taa ye nɔ́n-nwem se o nwea ke ywonni.

2. Nɔ́no fee totona keiri wone o jege se o de wade sem na lage tei to mo. O ba jege se o ke o gaale naa o ke o chage badwonna wo. O nam ba jege chwonja o ke o chage kaga ywonni de nɔ́no wopwolo, kaga zula nwaane.

3. Nɔ́no maama na tɔ́ge nabiina nwea de logo banja chega chwonja wade sento o jege se o tɔ́ge "United Nations" na lage se ko de tei to mo.

Wadaa 30

Nɔ́no, naa nɔ́na, naa teo ye zan ba boje we ba wo wane ba ke wonjo se ko leiri naa ko chage nia yanto ba na tin tɔ́nɔ konto ne to.
